

EDINYAÑA DANIEL NSIO KE OBUBE MME EKPE

Daniel 6:1-28.

QYQHỌ UKPEP-ŃKPỌ 423

Eke Mkparawa

IKỌ IBUOT: “Abasi fo emi afo anamde ńkpọ esie kpukpru ini, eyenyaña fi”
(Daniel 6:16).

Idiok Ke Edade Edomo Ye Eti

Obufa edidem emi akakarade Babylon ekekere Darius, enye ama emek mbọñ 120 ndise ńkpọ mbaña mme obio emi enye akakarade. Enye ńko ama emek ikpọ owo ita ke otu owo 120 emi osio onim ke ibuot, emi Daniel ekedide ada ibuot mmọ kpukpru.

Mme idiok owo ke ndusuk ini esima ndiyep uwem mme anditiene-Christ man mmọ enyene se edade ebiom mmọ ikpe. Mmọ enyene unen ndiyep mmọ ke emi, edi, edi ata akpan ńkpọ ọnọ mme anditiene-Christ ndidu uwem emi okoñde akan idiok-ńkpọ. Mmọ emi ekeyepde Daniel ikenyeneke se ekpedade edori Daniel nte ndudue. Enye ekedi owo “akpanikọ, ndien mmọ ikwe baba ndudue kiet, ye baba idiok ido kiet eke ekpedoride enye.” Kpa ye oro, ikpọ owo ye mbọñ ikoyuhọke. Mmọ ema ekut ete ke mmimmọ ikemeke ndikut idiok-ńkpọ ke Daniel emi ekpedade ebiom enye ikpe, ke mibọhọke “ke Ikọ mbet Abasi esie.”

Ọtọñode ke ini Adam ye Eve ekenamde idiok-ńkpọ ke Ińwañ Eden, ekọñ emi Satan ańwanade ye Abasi osuk akaka-iso: idiok-ńkpọ اساسua edinen-ido: mme idiok owo enyuñ esasua nditọ Abasi. Ekọñ emi iditreke tutu osim ini emi Ọbọñ Jesus edisuhọrede Satan ke utit ererimbot. Tutu osim ini oro, “Kpukpru owo eke eyomde ndidu eti uwem ke Christ Jesus enyene ndibiom isin-enyin” (2 Timothy 3:12). Edi Abasi esinọ mmọ emi ebuotde idem ye Enye enyuñ enamde ńkpọ Esie ke ofuri esit mmọ ndikan asua kpukpru ini nte nnyin idikutde.

Edituak Ibuot Daniel

Daniel ama ọfiok ete ke esese imọ; enye ama ọfiok ete ke mme idiok owo ema eduk idiok odu ebaña imọ; enye ama ọfiok ete ke Darius Edidem ama efik ubok ke ńwed mbet emi mmọ ekenimde, emi ọkọdọhọde ete edieke owo ekededi edibeñede abasi me owo ekededi ńkpọ mbemiso osim usen edip ye duop mibọhọke Edidem Darius ikpọñ-ikpọñ, eyeduok utọ owo oro esin ke obube mme ekpe. Daniel ńko ama ọfiok abaña owo o-gold emi Edidem Nebuchadnezzar akanamde mbemiso osim ini emi, emi mme ufan esie ita, Shadrach, Meshach ye Abed-nego emi mikenyimeke ndituak ibuot nnọ mbiet owo oro. Enye ama ọfiok ńko akwa erifak emi Abasi ọkọnọde ke ndinam mmọ ewọrọ ke akwa ukpe ufiop ikañ, minyuñ idaha baba unan kiet. Nte Daniel eyeyik abaña odudu Abasi me eyenyaña enye edieke esinde enye ke obube mme ekpe? Baba, idighe owo emi anamde ńkpọ Abasi “kpukpru ini”.

Ke ubet me ke ubet-nna ufok esie, ke usuñ-ofum (window) ńkañ esede Jerusalem anade ińwañ “enye ọtọñọ edọñ esie utim ikata ke usen, onyuñ ọbọñ akam, onyuñ ọnọ ekọm ke iso Abasi esie kpasuk nte enye akam esinamde.”

Ke ediwak isua mbemiso, ke ini edidem Solomon ọkọbọñ akam ọnọ Abasi ke usọrọ ediberede usuñ Itie-ukpono Abasi ke Jerusalem, Abasi ọkọdọhọ ete, “Edi ńkemek Jerusalem, man enyiñ mi odu do.” ńko Solomon ama ọbọñ akam ete ke isọñ eke editañde mmọ eka ke ntañ-mfep, edieke mmọ edibọñde “akam ese isọñ mmọ . . . ye obio emi afo emekde, ye ufok emi mbọpde nnọ enyiñ fo: tie ndien ke enyọñ, ebiet iduñ fo kop akam mmọ ye mkpe-ubok mmọ” (2 Chronicles 6:6, 37-39). Daniel, ke ini okodude ke ufin ke Babylon, ama ọbọñ akam eberede mme usuñ-ofum (window) ke edem emi “esede Jerusalem” enye ekese edisana obio Abasi emi ke mbuotidem. Mfin ke ini ibọñde akam, nnyin imenere esit nnyin ke mbuotidem ise Jerusalem enyọñ, do Abasi okop onyuñ ọbọrọ, ukem nte enye akanamde ọnọ Daniel.

Mme Asua Daniel

Ke ata akpanikọ, mmọ emi ekeñwanade ke ofuri ukeme mmọ ndimum Daniel ke ndudue ema ekop nte enye ọbọnde akam ọnọ Abasi, idighe okpono-ndem edidem. Ini kiet mmọ ema eka ebine edidem ekedoḡo ete, “Nte afo ukusinke enyiñ ke isọñ-ikọ, ete emen owo ekededi eke edibeñede abasi ekededi mme owo ekededi ebeñe ke ofuri usen edip ye duop, ke mibọḡoke afo O edidem, eda eduok ke obube mme lion”? Edidem ama ọbọro ete, emi edi akpanikọ, ndien mmọ edoḡo edidem ete, ke Daniel ikadaha mbet edidem inam ñkpọ, ke enye ama ọbọñ akam ikata ke usen. Edidem ama okop mfuḡo eti-eti ke ini okokopde ñkpọ emi onyuñ añwana nte akpanyañade Daniel, edi ndiọi owo esian edidem ete ke owo ikemeke ndikpuḡore mbet. Se nte mmọ ekebierede ndikut nte ke enam uduak mmọ! Se nte mmọ eketimede ọkpọsọñ man enam nte mmọ ekekerede!

Satan ye ndiọi odudu esie kpukpru ini eñwañwana ọkpọsọñ mfin man enam mme anditiene-Christ eduo. Satan ada nsio-nsio ñkari usuñ ye mbufiok esie ndinuk iren, iban, nditowọñ iren ye iban man eka ke nsobo. Mme idiok-ñkpọ, utọ nte ndiọi edinam, unek, ediñwoñ sika (cigarettes), usine-ñkpọ ererimbot, ndiọi nneme, edikot ndiọi ñwed mbuk inyeneke itie ke uwem mmọ emi enyenede eti uduak nte Daniel ekenyenede ke ndinam ñkpọ Abasi kpukpru ini. Mme usuñ-ofum (window) mmọ kpukpru ini ena “iñwañ ese Jerusalem”; mmọ ke ebọñ akam kpukpru usen, enọ Abasi ekom, ndien Enye ke ekpeme mmọ ke usen ke usen.

Ke Esit Obube Mme Ekpe

Ikedighe ke unyime edidem, edi ke ọkpọsọñ edinyik emi mme ikpọ owo ye mbọñ ekenyikde, edidem ama onyime ete emen Daniel eduok esin ke obube mme ekpe. Edi ye Daniel enye ete, “Abasi fo emi afo anamde ñkpọ esie kpukpru ini, eyenyaña fi”. Ke esit esie enye ama ọfiok ete ke Abasi Daniel edi enyene-odudu onyuñ edi ọkpọsọñ Abasi. Enye emi ekemede ndinyaña Daniel. Ema emen itiat ekibi ke inua obube mme ekpe oro, enyuñ efik ufik-ñkpọ edidem ndiwut nte ke owo baba kiet ikemeke ndikpuḡo mbet.

Edidem ikedehe idap ke okoneyo oro, kpukpru mbre ema edop ke okure edidem, kpa idem udia owo ikadiaha. Edi akpanikọ ete ke kpukpru mmọ ekekere ebaña Daniel, emi ọsọñ ndiwut nte ke edidem ama atua mkpọfiok eti-eti ke emi enye ekesinde ubok ke ñwed utọ mbet oro ke ndinyime isuñ-utom Abasi oduk unomọ emi okponde ntre.

Andinyaña

Ke ata tuhi usen-ubok, Edidem Darius ama aka ke obube mme ekpe. Ke odoride enyin ete ke Daniel ke osuk ododu uwem, enye ama okot enye ete, “O Daniel, owo Abasi uwem, nte Abasi fo emi anamde ñkpọ Esie kpukpru ini, emekeme ndinyaña fi mbọ mme lion?” Uyo ama ọworo oto ke obube mme ekpe emi ekefikde ufik-ñkpọ ete, “o edidem, itọñ uwem osuk ọsọñ fi ke nsinsi. Abasi mi omọdọñ angel esie edikubi mme liọn inua, ndien mmọ inamke mi baba idiok ñkpọ kiet.”

Idahaemi edidem ekenem esit didie! Daniel ke ododu uwem, ñkpọ inamke enye baba, “Koro enye ọbuotde idem ye Abasi esie.” Edidem ama ọnọ uyo ete esio Daniel ke obube mme ekpe, ndien eda mme owo oro ekedoride Daniel ikọ ediduok esin ke obube mme ekpe, kpa ye iban ye nditọ mmọ.

Enọ Mme Anam-idiok Ufen

Ikọnḡo baba angel kiet aka akanyaña mmọ, abasi mmọ ikekemeke ndinyaña mmọ, mmọ ema eduo eduk ke afia emi mmọ ekekokde enim enọ Daniel. Mbemiso mmọ esesim isọñ obube usakedet ekpe ema ebobom ọkpọ mmọ ema. Oro edi se ikotibede inọ mmọ emi ekedukde idiok odu ebaña owo Abasi.

Eyak nnyin ifiok kpukpru ini ite ke Abasi eyemia mmọ emi eñwanade ndinọ mmọ efen unan ufen. Eyak ikpe okubiom nnyin ete ke “imetibi obube” inim inọ mmọ efen ndiduọ, edieke inamde ntre nnyin ke idem nnyin iyeduọ isine ke esit. Ediwak uwut-ñkpọ edu ke Edisana Ñwed Abasi abaña mmọ emi ekenamde ntem ndien mmọ eduo eduk ke afia mmọ.

Ama odu mmọ emi ekesuade David, emi ekedomode ndinam enye idiok, ndien se enye eketiñde edi emi “Koro mmọ edipde obube iyire mmọ enọ mi ke inyeneke ntak; mmọ etibe ukpe enọ ukpọñ mi, ke inyeneke ntak. Yak nsobo eke enye mifiokke osim enye; yak iyire esie emi enye odipde omum enye;

yak enye ọduọ ke esit osobo” (Psalm 35: 7, 8). Haman, idiọk owo, ke ini Esther, ọbọñ-añwan, ama anam idiọk uduak abaña Mordecai owo Jew. Haman ama ebeñe afia onim ndiyiri Mordecai ke esit, edi idiọk-ńkpọ esie ama oyom enye okut ndien edi enye ke ekeyiri ke afia esie.

Ndika Iso Ndu Eti Uwem

Ukpep-ńkpọ efen emi nnyin ikpekpepde ito mbuk akpanikọ emi edi ke Abasi ekpeme ikọt Esie emi enamde ńkpọ Esie kpukpru ini, kpa ye ke ini emi ikañ-ikañ idomo osimde mmọ. Ndusuk mkparawa iren ye iban eyom Abasi ke ini mmọ edude ke afanikọñ; mmọ eken eyom Enye ke ini mboho edidemere. Edieke mmọ etrede ndikot Ẹwẹd Abasi nnyuñ mboñ akam, idibighike mmọ eyeduok Jesus ye ima Esie ke esit mmọ. Ti ete ke Daniel akanam ńkpọ Abasi kpukpru usen; ọkọbọñ akam ikata kpukpru usen:

**Ke nnyin ikpọbọñde akam,
Akam ekpemen m’obot efep,
M’ikpọ obot eyighe ‘yebe fep,
Eyen eka suk yire k’akam.**

Ama oto ke erifak emi, edidem onim Abasi Daniel ke akpanikọ ete ke edi odu-uwem Abasi, onyuñ anam mbet ete ke kpukpru idut ye usem eke imọ ikarade ana nte mme owo ebak Abasi Daniel emi baba ńkpọ kiet mikemeke ndibiat obio-ubọñ Esie, ndien ukara Esie edidu ke nsinsi. “Enye anyaña onyuñ osio, onyuñ anam mme idiọñọ ye mme utibe ńkpọ ke enyọñ ye ke isọñ, emi akanyañade Daniel osio ke ubok mme lion.”

MME MBUME

- 1 Nso utọ itie ukara ke Daniel akakama ke obio oro?
- 2 Tiñ nte ekedukde idiọk odu ebaña Daniel.
- 3 Nso ke Daniel akanam ke ini enye ọfiokde ete ke edidem ama efik ubok ke ńwẹd mbet ukara?
- 4 Akafina edidem didie ke ini eketiñde enọ enye ete ke Daniel esin ndinim mbet?
- 5 Nso ikọ idọnesit ke edidem eketiñ ye Daniel ke ini ekeduokde enye esin ke obube mme ekpe?
- 6 Eketie edidem didie ke idem ke ofuri okoneyo oro? Ẹko enye akanam nso ke tuhi usen-ubok?
- 7 Nso ikọ ke Daniel eketiñ ye edidem?
- 8 Nso ikotibe inọ mmọ emi ekebiomde Daniel ikpe?
- 9 Nso ukpep-ńkpọ ke nnyin inyene ke edinam emi?
- 10 Ke ini ema ekefak Daniel, nso etop ke Edidem Darius ọkọdọñ ọnọ mmọ emi enye akakarade?